

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
« 31 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціологія культури

для здобувачів та здобувачок освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2024/2025
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачки: проф. Людмила МАЛЕС, ас. Ольга ФЕДОРЕНКО

Пролонговано: на 20 25 / 20 26 н.р. Чорноска (Чорноска) « 28 » 08 2025 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 __ / 20 __ н.р. () « __ » 20 __ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2024

Розробниці:

Людмила МАЛЕС, д.соц.н., професорка, професорка кафедри теорії та історії соціології

Ольга ФЕДОРЕНКО, к.соц.н., асистентка кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

 Володимир СУДАКОВ

Протокол № 13 від 06 червня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

 Олег МАЗУРИК

Протокол № 12 від 29 08 2024 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 7 від «31» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни - з опорою на теоретико-методологічні засади наукового вивчення культури, поглибити знання здобувачок та здобувачів про стан розвитку сучасної соціологічної теорії культури, ознайомити їх із актуальними тенденціями розвитку соціології культури, представити перспективи розвитку сучасного соціокультурного аналізу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати основні поняття та принципи соціологічного теоретизування та аналізу, ключові напрямки соціологічного знання
2. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами
3. Володіти понятійним апаратом загальної соціології

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна "Соціології культури" є складовою освітньої програми підготовки у межах освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за спеціальністю "Соціологія". Дисципліна забезпечує особистісний, соціальний і професійний розвиток здобувачок та здобувачів, формування компетенції щодо розуміння характеру соціокультурних процесів, генезі соціологічних ідей щодо соціокультурного розвитку суспільства. Дисципліна спрямована на ознайомлення із особливостями застосування принципів, основних категорій та понять соціокультурного аналізу як одного із провідних підходів у сучасній гуманітаристиці, в дослідженнях сучасного українського суспільства та визначеннях перспектив суспільного розвитку.

4. Завдання (навчальні цілі): дати розуміння та основний інструментарій соціологічного аналізу культури через ознайомлення здобувачок та здобувачів із понятійно-категоріальним апаратом, принципами та досвідом соціокультурних досліджень.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК12
- Здатність визначати теоретико-методологічні засади й формулювати ключові результати досліджень окремих галузей соціологічного знання. СК09
- Здатність аналізувати прояви соціокультурного розмаїття суспільства, причини і наслідки соціальних проблем, соціологічно обґрунтовувати способи їх регулювання. СК16

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Основні поняття та принципи соціокультурного аналізу.	Лекція, семінар, самостійна робота	Аналіз та реферування першоджерел	30
1.2	Особливості розуміння та аналізу культури в соціології	Лекція, семінар, самостійна робота	Колоквіум, контрольна робота	20
2.1	Визначати особливості культурних процесів та явищ	Лекція, семінар, самостійна робота	практичні завдання	30
4	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність з соціокультурного аналізу	самостійна робота	практичні завдання	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4
Програмні результати навчання (назва)				
Вміти використовувати інформаційно- комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації. ПРН07	+		+	
Застосовувати інструментарій соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя ПРН13		+	+	+
Володіти навичками соціологічного аналізу соціальних проблем та соціологічного обґрунтування рішень їхнього регулювання.ПРН20		+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. активна робота на заняттях: РН1.1, РН1.2, РН2.1 – **20/12 балів**
2. Колоквіум РН1.1, РН1.2, РН2.1 – **10/6 балів**
3. Виконання практичних самостійних завдань РН1.2, РН2.1, РН4 – **10/6 балів**
4. Контрольна робота: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН4 – **20/12 балів**

- **підсумкове оцінювання:** *письмовий іспит – 40 балів максимум. Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.*

- **умови допуску до підсумкового іспиту:** Для здобувачок та здобувачів, які набрали сумарно за меншу кількість балів за *критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* для одержання допуску до іспиту обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання практичних самостійних завдань.

7.2 Організація оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на семінарських заняттях РН1.2, РН2.1 – теми 1-11
2. Колоквіум РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 – теми 1-4.
3. Виконання практичних самостійних завдань РН1.2, РН2.1, РН4 – теми 2, 5-11
4. Контрольна робота 1: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 – теми 5-11.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1. Основи соціокультурного аналізу				
1	Концептуалізація соціокультурного аналізу у системі соціогуманітарних наук	4	2	8
2	Соціологічний аналіз форм трансляції культури	4	4	8
3	Семіотичні підходи в соціокультурному аналізі	4	4	8
4	Використання соціокультурного аналізу: можливості і обмеження	2	4	8
2. Культурні практики, цінності та глобалізація				
5	Культурні практики. Споживання культурних продуктів. Концепт культурної всеїдності Р. Петерсона. Культурна мобільність.	2	2	4
6	Поняття субкультури. Різновиди субкультур. Масова культура. Елітарна культура. Популярна культура. Професійна та корпоративна культура.	4	2	4
8	Поняття цінностей та ціннісних орієнтацій. Типологія цінностей (Р. Інглехарт, Ш. Шварц, М. Рокич, Г. Хофстеде).	2	2	4
9	Віднесення до цінності та оцінювання за М. Вебером. Світове дослідження цінностей (WVS). Місце України в WVS.	2	2	4
10	Культурні аспекти глобалізації. Глобальне і локальне. Глобалізація біографії У. Бека.	2	2	4
11	Концепт культурної травми Дж. Александера, П. Штомпки, Н.Смелзера та ін. Проблема культурної травми в українському суспільстві.	2	2	4
	Контрольна робота		2	8
	ВСЬОГО	28	28	64

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Семінари – 28 год.

Самостійна робота - 64 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Культура-суспільство-особистість: Навч. посіб. / за ред. Л. Скокової. - К.: ІС НАН України, 2006.
2. Малес Л. В. Вивчаючи тексти культури: соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології. – К.: К.І.С., 2011.
3. Участь у культурі: люди, спільноти, стани / (Н. Костенко, А. Ручка, Л. Скокова та ін.); за ред. Н. Костенко. – К.: Інститут соціології НАН України, 2018. – 320 с.
4. Скокова Л. Культурні практики як рух у просторі можливостей. Культурологічна думка. 2014. №7. С. 90-97.
5. Світове дослідження цінностей 2020 в Україні – звіт. URL: https://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/WVS_UA_2020_report_WEB.pdf
6. Peterson, R. A. (2005). Problems in comparative research: The example of omnivorousness. Poetics, 33(5-6), 257-282. URL:

7. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Пер. з англ. І. Андрущенка; за наук. ред. М. Винницького. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
8. Федоренко О. О. Культурна травма як соціокультурний контекст актуалізації сучасного волонтерства. // Збірник тез доп. XIX Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених [Соціологія у (пост)сучасності]. – Харків, 2021. – С. 104.

Додаткова:

9. Бакіров В. С. Ручка А. О. Соціологія цінностей сьогодні // Проблеми розвитку соціологічної теорії: матеріали IX Всеукр. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку соціологічної теорії: концептуалізація ціннісних змін у сучасному суспільстві», 2 лист. 2012 р., (м. Київ)/ Київ. нац., ун-т ім. Т. Шевченка [під заг ред. Судакова В.І., Куценко О.Д. та ін]. – К.: Логос, 2013. – 285 С. 5-17.
10. Крепон М. Європейські іншості / Марк Крепон; пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2011
11. Лешенок У. Типологія ціннісних орієнтацій українців (на основі даних європейського соціального дослідження). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» Випуск 41, 2018 р. С. 56-61.
12. Мінливості культури: соціологічні проєкції [наук. моногр.] / За ред. Н. Костенко. - Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. - 440 с.
13. Смилова морфологія соціуму / За ред Н. Костенко. – К.: ІС НАН України, 2012.
14. Сорока Ю. Свої, чужі, різні: соціокультурна перспектива сприйняття іншого. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012.
15. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. – К.: Акта, 2005.
16. Болотова В. О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія»/ В. О. Болотова. – Харків : НТУ«ХП», 2017. – 104 с.
17. Pop Culture, Subculture, and Counterculture. Introduction to sociology. 2021. URL: https://assets.openstax.org/oscms-prodcms/media/documents/IntroductiontoSociology3e-WEB_9QTqRGQ.pdf?_gl=1*1o7mkdl*_gcl_au*MTYwNDg4MjMyMy4xNzMzMjU0OTEy*_ga*Njc3MjA1MzI0LjE3MzMzMyNTQ5MTU.*_ga_T746F8B0QC*MTczMzI1NDkxNS4xLjEuMTczMzI1NDk3NC4xLjAuMA..
18. Hofstede, G. Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. Readings in Psychology and Culture. 2014. Vol.2, №. 1. DOI: 10.9707/2307-0919.1014.
19. Rykowski, Mikolaj. “Music Glocalization: Heritage and Innovation in a Digital Age Ed. by David Hebert and Mikolaj Rykowski.” Notes, 2020.
20. Długosz, Piotr. (2018). Теорія травми в дослідженні соціальних змін – випадок України. URL: https://www.researchgate.net/publication/328497773_TEORIA_TRAVMI_V_DOSLIDZENNI_SO_CIALNIH_ZMIN_-_VIPADOK_UKRAINI